

L'àguila de panxa blanca

Situació actual en Castelló

Josep Bort, M. Agueras, L. Bort, S. Marzà y F. Ramia (GER-EA)
I CONGRES DE FAUNA DE CASTELLÓN

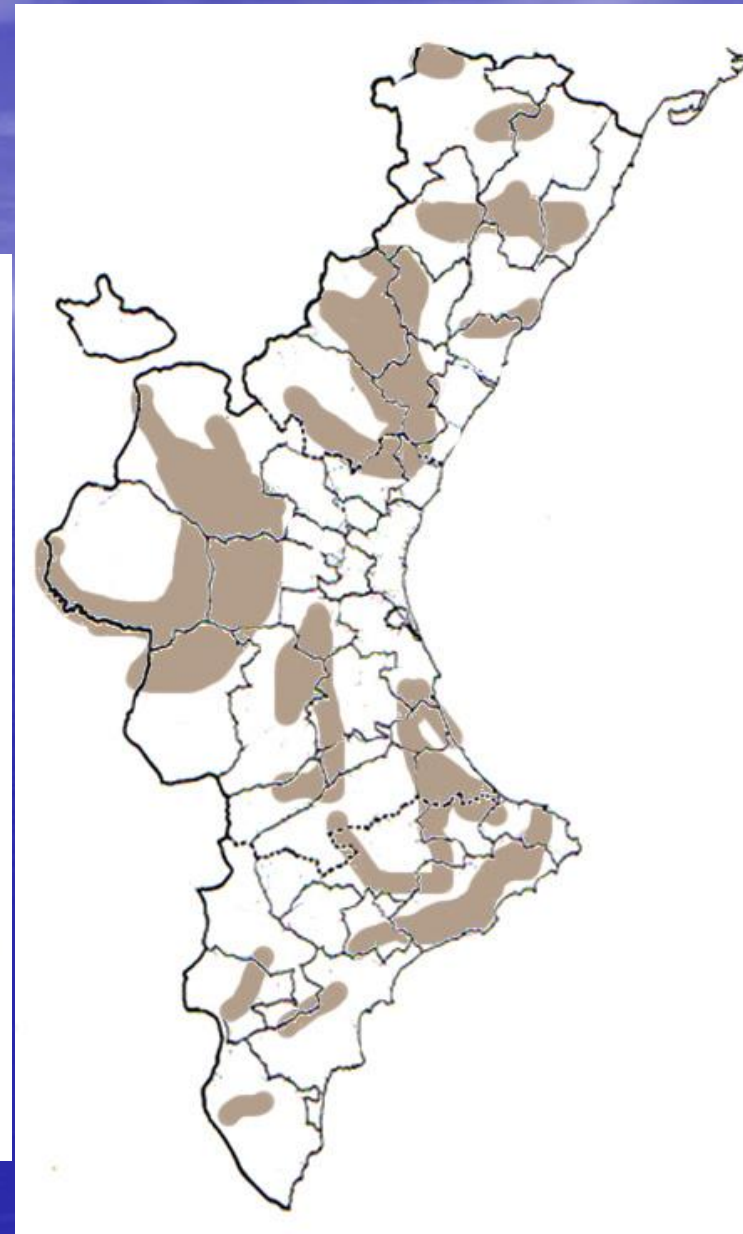
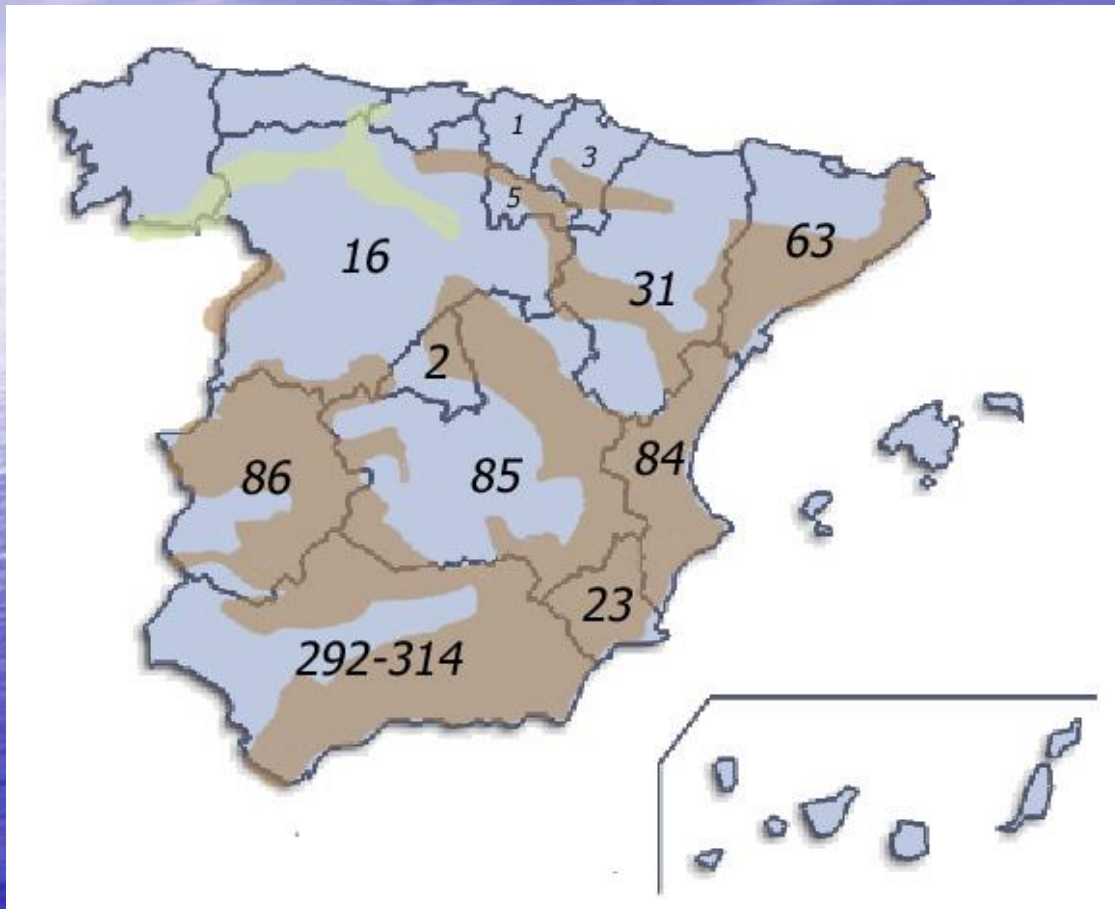
Octubre 2007

Situació i distribució en Europa (2005)

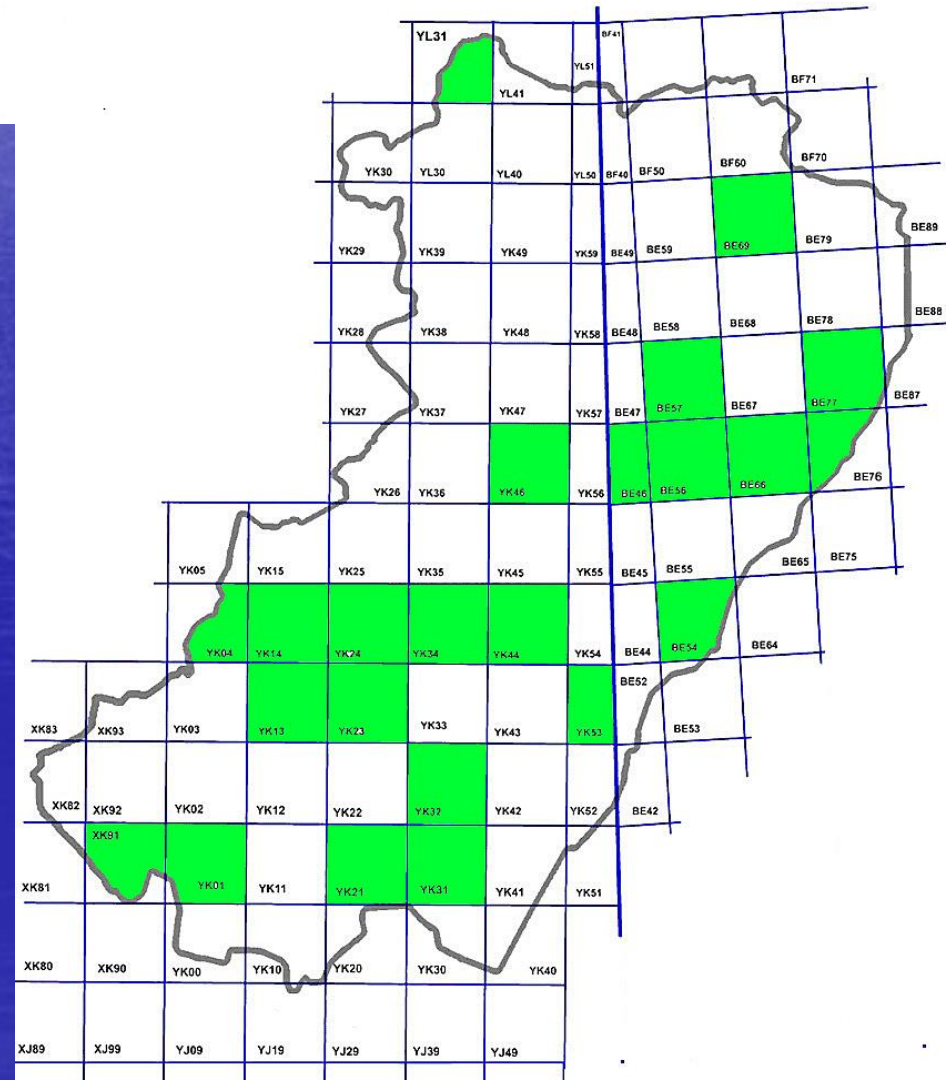
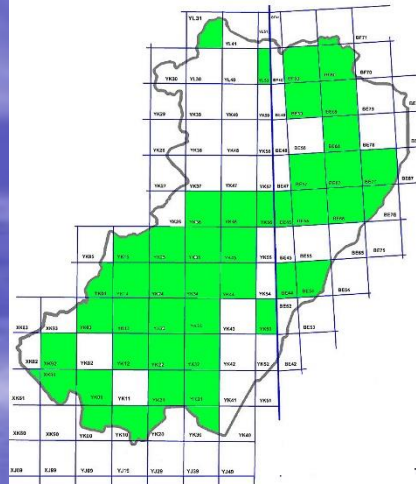
NACIONS	PARELLES ESTIMADES
Albania	2 – 10
Azerbayan	0 – 5
Bosnia-Herzegovina	present
Bulgaria	1 – 3
Croacia	1 – 5
Chipre	20 – 40
Francia	23
Grecia	85 – 105
Italia	13 – 18
Macedonia	1 – 3
Serbia y Montenegro	4 – 6
Portugal	85 – 100
Espanya	691 – 713
Turquia	30 – 40
Total aproximat	1031 - 1141

Situació i distribució en Espanya i País Valencià

Es calculen 26 les
paelles actuals

Metodologia de cens

- 1.- **Una primera visita** durant el mes de desembre – gener, amb l'objectiu de localitzar els territoris ocupats, nius tapizats i l'edat de la parella o individus que regenta el territori (adults, subadults, inmadurs).
- 2.- **Una segona visita** durant el mes de febrer – abril, per a localitzar el niu on s'està reproduint la parella i comptabilitzar i determinar l'edat dels polls nascuts.
- 3.- **Una tercera visita** durant maig – juny per a determinar el nombre de polls nascuts amb possibilitats d'arribar a volar (40 – 60 dies de vida).
- 4.- **Una quarta visita** al juliol en les zones on, sent llocs apropiats (nius bé conservats, posaderos amb excremens recents, avistaments d'àguiles, etc.), no es va localitzar criatures en el niu. Intentem localitzar a joves volanders en els territoris ocupats.
- En cas de dubte o visites negatives, es tornava a visitar la zona amb nius coneguts i voltants, amb l'objecte de conèixer si el territori estava ocupat o abandonat.

Resultats reproductius (de 1997 – 2007)

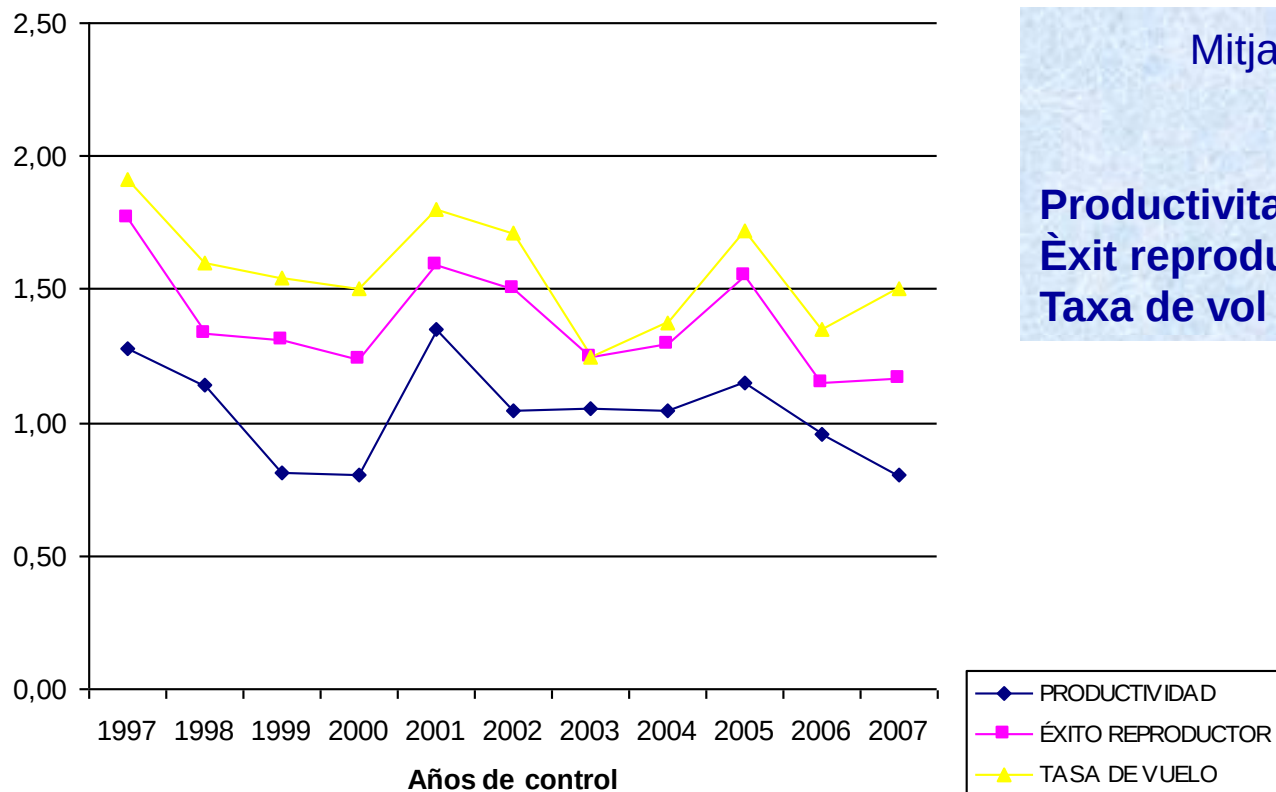

Polls volanders	253
Parelles reproductores	162
Parelles nidificants	185
Parelles controlades	246

ANY	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Polls volanders	23	24	17	21	27	24	20	22	31	23	21
Parelles reproductores	12	15	11	14	15	14	16	16	18	17	14
Parelles nidificants	13	18	13	17	17	16	16	17	20	20	18
Parelles controlades	18	21	21	26	20	23	19	21	27	24	26

Paràmetres reproductius en els últims 10 anys

Aguila-azor perdicera (*Hieraaetus fasciatus*)
Parámetros reproductivos 1997 - 2007. Castelló

Mitjanes trobades entre
1997 i 2007

Productivitat	1,03 p/p/a
Èxit reproductor	1,37 p/p/a
Taxa de vol	1,56 p/p/a

SITUACIÓ DE LA ESPÈCIE

Proyectos LIFE:

Son programas que persiguen la implementación de la Directiva de Aves, la Directiva Hábitat y que ayudan al establecimiento de la Red Natura 2000.

Abans al 2003

Font SEO/Birdlife

Durant cens 2005.

Problemàtica

1.- Mortalitat directa no natural:

- Persecució directa:
 - Tirs
 - Ceps
 - Verís
- Infraestructures:
 - Electrocutió en esteses elèctriques.
 - Col·lisions en esteses elèctriques
 - Ofegats en basses de reg i antincendis.
 - Parcs eòlics

2.- Molesties humanas:

- Treballs forestals i agrícoles en els voltants dels nius i en època de criatura.
- Rutes de senderisme i excursions en les proximitats dels nius.
- Trafico rodat, 4x4, trial, squats, en proximitat niu i època de criatura.
- Vies d'escalada en els voltants dels nius i època de criatura.

3.- Alteracions de l'hàbitat:

- Transformació de l'agricultura de secà a regadiu.
- Construcció de pistes i carreteres en els voltants de les zones de cria.
- Construcció de pedreres i mines a cel obert en zones de cria.
- Transformació de casa de camp o masies en xalets i urbanitzacions en proximitat nius.

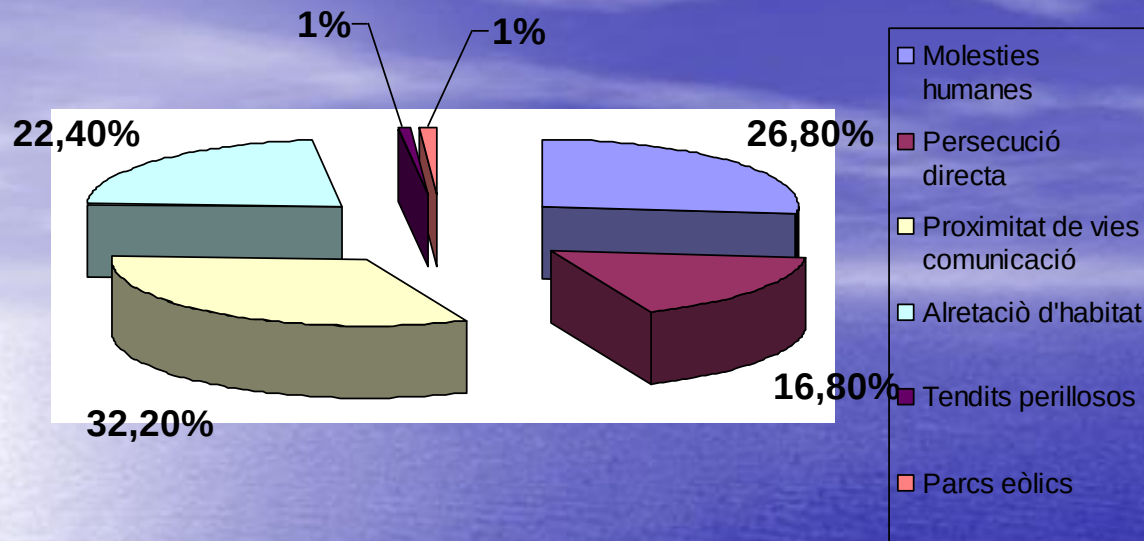

4.- Altres causes:

La falta de preses idònies (conill i perdiu) en àrees de cria.

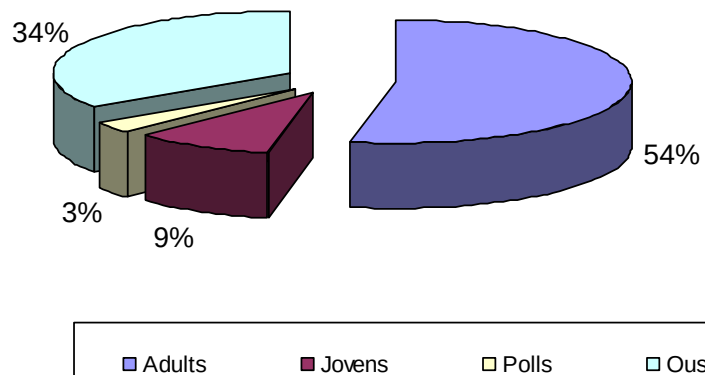
La interferència amb possibles competidors (Àguila real, Voltor comú i Falcó pelegrí).

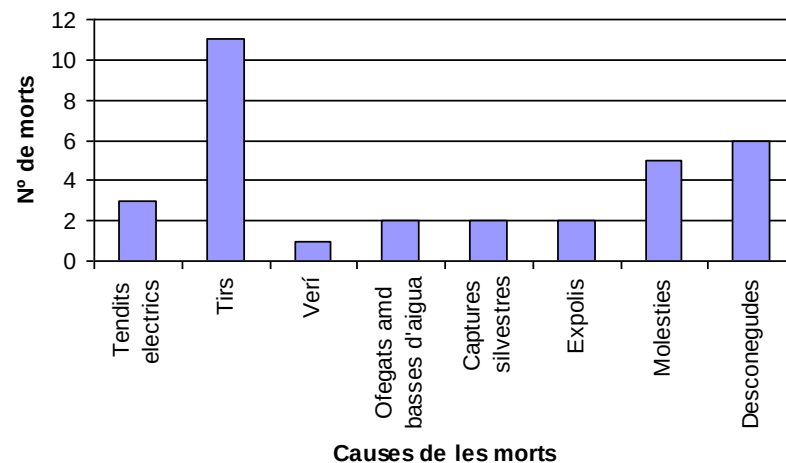

Problemàtica i Mortalitat directa

Mortalitat àguila perdiguera a Castelló.
Període 1997 - 2007 (n = 32)

Mortalitat directa a Castelló.
Període 1997 - 2007 (n= 32)

Medides de conservació

- Les mesures de conservació han d'anar dirigides cap a dos pilars principals:
- A.- Disminuir la mortalitat adulta i preadulta.
- B.- Augment i manteniment durador de la productivitat.

Com aconseguir-lo?

- Encara que mai podem saber el que va a passar o si les mesures proposades van a millorar la població de l'espècie a Castelló, val la pena intentar-lo mitjançant:
 - **1.- Declaració de totes les zones de cria i abandonades com "Estrictament protegides",** en un ràdio de 2 km. com centre el niu on es va produir l'última vegada (àrea de màxima activitat de les àguiles en època de criatura).

- 2.- **Delimitar l'accés i ús d'activitats de muntanya**, escalada, espeleologia, des **del 1 de gener al 31 de juliol** (període de nidificació). Així com el tancament de totes les pistes que circulen per les proximitats de les zones de cria, des de gener a juliol, tenint només accés els propietaris i en cas d'incendi forestal.
- 3.- **Evitar els canvis d'ús del sòl i construcció d'infraestructures aèries** (esteses elèctriques, parcs eòlics, etc..) en una zona de 3 km. al voltant del niu.
- 4.- **Evitar la transformació de l'hàbitat** (cultius de secà per regadiu; masies per xalets i urbanitzacions, mines i pedreres, etc.), mantenint àrees amb cobertura vegetal escassa i amb grans clars, principalment en les zones altes, per a ser utilitzats com àrees de caça.
- 5.- **Rectificar totes les esteses elèctriques** i suports en les línies elèctriques que transcorren per la **proximitat dels nius en un ràdio de 3 km.** i les zones de campejo identificades i en les zones amb nius actualment abandonades.
- 6.- **Rectificar tots els pals elèctrics on s'han localitzat aus electrocutades** o mortes per col·lisió, independentment de l'espècie que es tracte i distàncies a la zona de cria.

- 7.- Realitzar una **Pla d'actuació de "Tallafocs vius"** subvencionant la neteja de les zones de cultiu entre les masses forestals, que a més d'evitar la propagació d'incendis, provoca indirectament punts d'alimentació per a conills i perdius produint àrees de caça per a les àguiles.
- 8.- Mantenir i **afavorir les activitats tradicionals** tant en l'agricultura com ramaderia, diversificant els cultius, aconseguint l'augmentant de les potencials preses.
- 9.- Adequar els **Plans tècnics de caça**, en els vedats amb influència de l'espècie, tant respecte a la zona de nidificació, campejo i dispersió dels joves, una primera fase i posteriorment en els territoris abandonats. Dintre d'aquests plans se subvencionarà la **construcció de vivaris, majanos, bebedors** i els cridats parcs de aclimatació, per a espècies de conill i perdiu. Es **realitzen soltes de conills** sota control estricte veterinari i es destinen **parcel·les per a sembra de cereals per a perdius** o similars.
- 10.- Dissenyar estratègies per a **disminuir la predació sobre els coloms domèstics, mitjançant l'augment d'espècies presa com el conill i la perdiu**. En cas d'optar per la col·locació de **colomers barrera**, s'ha de dur un control estricte de les aus allí situades, evitant possibles malalties com la "tricomoniasis" que pot afectar a les rapinyaires.

- 11.- Evitar les **molèsties per treballs forestals** a l'espècie en l'època d'incubació i polls petits, concretament des de gener fins a abril.
- 12.- Realitzar **plans de recuperació dels territoris sense àguiles**, actuant sobre les possibles causes del seu abandó (persecució, molèsties, alteració hàbitat, falta d'espècies presa,..) per a **augmentar l'oferta de territoris disponibles per a l'espècie**.
- 13.- Seguir actuant en **tasques d'investigació, informació i educació ambiental**, utilitzant en casos concrets, les noves tecnologies (seguiment per via satèl·lit). Desenvolupament continu i anual de programes d'educació i sensibilització de la societat tant a nivell juvenil però sobretot adult utilitzant els mitjans de comunicació més en voga (TV, ràdio, premsa, Internet, ...).
- 14.- **Coordinar des de la Direcció territorial de la Conselleria de Territori i Habitatge tots els treballs institucionals i privats** que es porten a terme de forma esporàdica o metodològica i agrupar a tots els agents socials implicats (investigadors, ONGs, fotògrafs, *cetreros, particulars, etc..), fent un front comú. Evitant amb això els múltiples treballs, censos, visites que es realitzen a una parella en un mateix any, distribuint els esforços per a un coneixement més precís sobre la regressió de l'espècie i actuar amb promptitud.

Bibliografía

- Agueras, M. Bort, J. Bort, J.L. Marza, S., Ramia, F. (2006): Águila-azor perdicera en la provincia de Castellón. 25 años de control (1982 – 2006). Seminario sobre Estudio y Conservación del Águila-azor Perdicera en España. Comunicación presentada. Toledo 2006
- Bort, J. 1988: Mortalidad de rapaces en Castellón: Estudio comparativo entre 1987 y 1988. Inédito. Consellería de Medio Ambiente.
- Bort, J. 1994. Evolución del águila perdicera en la provincia de Castellón. VI Congrés Internacional de biologia i conservació dels Rapinyaires mediterranis. Sep. 1994 Palma de Mallorca.
- SEO/Birdlife 2005: Exposición Águila-azor perdicera. Generalitat Valenciana Segorbe Sept-2007 (Castellón).
- Real, J. Grande, J. Mañosa, S & Sánchez-Zapata, J. (2001). Causes of death in different areas Bonelli's Eagle (*Hieraeetus fasciatus*) in Spain. Bird study, 48: 221-228

Agraïments

- Voldriem agrair a tots els membres del GER, així com a tots els components d'altres grups ecologistes / naturalistes provincials (APNAL, Colla de Castelló, GECEN, GEV) i amics, que han col·laborat, a diferents nivells, al llarg d'aquests anys amb el seu esforç i entusiasme. AL mateix temps a Juanvi Capella i Miguel Vilar per les fotos cedides per a aquesta comunicació.

GRÀCIES A TOTS